

<p>Nazwa projektu Projekt ustawy – Prawo przedsiębiorców Projekt ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę Prawo przedsiębiorców oraz niektóre inne ustawy z pakietu „Konstytucji Biznesu”</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rozwoju</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Mariusz Haładyj – Podsekretarz Stanu</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Armen Artwich – Zastępca Dyrektora Departamentu Doskonalenia Regulacji Gospodarczych, tel. 22 693 5938, e-mail: armen.artwich@mr.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia 10.02.2017 r.</p> <p>Źródło: Plan na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (pakiet „Konstytucja Biznesu”)</p> <p>Nr w wykazie prac UD195 UD196</p>
---	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

I. Projekt ustawy Prawo przedsiębiorców jest przedkładany przez Rząd RP jako jeden z centralnych elementów przebudowy i reformy prawno-instytucjonalnego otoczenia przedsiębiorców oraz wykonywanej przez nich działalności gospodarczej. Projekt stanowi realizację formułowanych w „Planie na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju” (przyjętym uchwałą nr 14/2016 Rady Ministrów z dnia 16 lutego 2016 r.) oraz „Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju” zapowiedzi uchwalenia nowego aktu prawnego, który będzie w sposób całościowy i spójny regulował zasady wykonywania działalności gospodarczej w Polsce i który – tworząc korzystne, przejrzyste i stabilne warunki do wykonywania działalności gospodarczej oraz wzmacniając gwarancje wolności i praw przedsiębiorców – zmniejszy ryzyko biznesowe oraz zwiększy chęć przedsiębiorców do podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej, w tym także ich chęć do ponoszenia ryzyka technologicznego związanego z realizacją innowacyjnych projektów („Konstytucja Biznesu”).

Projekt ma w swoim założeniu zastąpić obecnie obowiązującą ustawę z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (u.s.d.g.) . Przez ponad 12 lat swojego obowiązywania u.s.d.g. dobrze spełniła swoją rolę uporządkowania zasad podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej w Polsce u progu uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej (UE) oraz w okresie pierwszych lat po akcesji, będąc w tym czasie fundamentem publicznego prawa gospodarczego oraz gwarantując konstytucyjną wolność działalności gospodarczej. Obecnie jednak istnieje dostrzegalna potrzeba zastąpienia u.s.d.g. nowym aktem prawnym, lepiej dostosowanym do aktualnych oczekiwań przedsiębiorców oraz do poważnych wyzwań, w tym zwłaszcza wyzwań rozwojowych, stojących przed polską gospodarką. U.s.d.g. była już nowelizowana ponad 85 razy i siłą rzeczy istnieją w jej ramach przepisy pochodzące z różnych okresów i czasami niestanowiące spójnej całości. Ponadto, pomimo niezaprzeczalnych starań polskiego ustawodawcy, ustawy odrębne dotyczące rozmaitych aspektów lub dziedzin działalności gospodarczej nie zawsze udawało się uchylać w taki sposób, by ich treść była w pełni kompatybilna z rozwiązaniami przewidzianymi w danym zakresie spraw w u.s.d.g. Tak więc w praktyce, wbrew pierwotnym założeniom formułowanym w roku 2004, przepisom u.s.d.g. nie zawsze udawało się utrzymywać ich prymat jako przepisów, które by miały rzeczywiście podstawowe znaczenie dla sfery działalności gospodarczej w Polsce.

Innymi jeszcze mankamentami u.s.d.g. są brak uregulowania w niej wielu instytucji prawnych odczuwanych przez przedsiębiorców jako potrzebne i przydatne (np. fora instytucjonalizujące współpracę Rządu RP oraz przedsiębiorców; szersze ustawowe gwarancje wielu ogólnych zasad konstytucyjnych, w tym zasady zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa lub zasady pewności prawa), a także niepotrzebne przeregulowanie u.s.d.g. wieloma szczegółowymi rozwiązaniami o charakterze technicznym i wykonawczym, które z powodzeniem – i z pożytkiem dla większej przejrzystości i czytelności tego ogólnego aktu prawnego – mogłyby być unormowane w ustawach odrębnych, przy zachowaniu w tej ustawie wiodącej jedynie podstawowych zrębów uregulowania określonych instytucji prawnych (dotyczy to np. instytucji Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej lub instytucji pojedynczego punktu kontaktowego dla przedsiębiorców).

Prawo co do zasady nie powinno budzić wątpliwości interpretacyjnych, jednak w praktyce nieraz zdarza się, że problemy z ustaleniem właściwej treści normy prawnej mają nie tylko obywatele, ale i same organy administracji publicznej czy też nawet sądy. Rozbieżności te nie sprzyjają pogłębianiu zaufania do państwa. W obecnych przepisach brakuje regulacji określającej, że w takim przypadku wątpliwości są rozstrzygane na korzyść przedsiębiorcy.

Wzmocnienia w przepisach wymagają zasady dotyczące zapewnienia prowadzenia postępowania przez organ w sposób budzący zaufanie przedsiębiorców do władzy publicznej.

Wielokrotnie zdarzają się sytuacje, że osoba zamierzająca podjąć działalność gospodarczą lub też działalność taką już wykonująca, ma problemy z orientacją w przepisach, nie jest w stanie przesądzić, czy dane przepisy dotyczą jej sytuacji, lub też gdzie można je odnaleźć. Większą rolę w udzielaniu informacji niż obecnie powinien zatem pełnić organ administracji publicznej, kompetentny w zakresie danego zagadnienia.

W obecnym stanie prawnym brak też wystarczających instrumentów umożliwiających dokonanie przez przedsiębiorców oceny jakości obsługi realizowanej na ich rzecz przez urzędy. Brak takich instrumentów nie motywuje w wystarczającym stopniu urzędów do ciągłej i systematycznej poprawy jakości świadczonych przez nie usług

Obecne regulacje w niewystarczającym stopniu uwzględniają specyficzne uwarunkowania mikro, małych i średnich przedsiębiorstw. Potrzebne są instrumenty, które wspierałyby tę grupę przedsiębiorców, szczególnie w początkowym etapie ich funkcjonowania, np. poprzez zmniejszenie formalności w przypadku działalności prowadzonej na mniejszą skalę, jak również poprzez ograniczenie obciążeń publicznoprawnych w pierwszych miesiącach działalności. Również w zakresie procedur dotyczących tworzenia prawa w stopniu niewystarczającym uwzględniane są specyficzne uwarunkowania dotyczące mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw. Stąd potrzebne jest wprowadzenie mechanizmów kładących większy nacisk na opracowywanie przepisów uwzględniających mechanizmy uproszczeniowe dla tej grupy przedsiębiorców.

II. Przyjęcie odrębnej ustawy wprowadzającej, tj. projektu ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę Prawo przedsiębiorców oraz niektóre inne ustawy z pakietu „Konstytucji Biznesu” jest niezbędne, ponieważ w związku z uchynieniem ustawy o swobodzie działalności gospodarczej oraz uchwaleniem i wejściem w życie ustawy PP oraz innych ustaw z pakietu „Konstytucji Biznesu”, tj.:

- ustawy o Komisji Wspólnej Rządu i Przedsiębiorców oraz Rzeczniku Przedsiębiorców,
- ustawy o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i Punkcie Informacji dla Przedsiębiorcy,
- ustawy o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym,

przewidziane jest znowelizowanie wielu przepisów zawartych w licznych ustawach odrębnych, a także ustanowienie obszernych przepisów przejściowych i dostosowujących.

Jednocześnie, w wyniku przeglądu przepisów prawa regulujących wykonywanie działalności gospodarczej przez osoby zagraniczne, zwrócono uwagę na anachroniczność wciąż obowiązującej ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o zasadach prowadzenia na terytorium Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej działalności gospodarczej w zakresie drobnej wytwórczości przez zagraniczne osoby prawne i fizyczne (Dz. U. z 1982 r. Nr 27 poz. 148, z późn. zm.).

Ustawa ta została uchwalona w całkowicie odmiennych od współczesnych uwarunkowaniach politycznych i gospodarczych. Będąc przyjęta jeszcze w okresie stanu wojennego, ustawa z 1982 r. miała być w swoim założeniu początkiem nieco szerszego otwarcia się ówczesnej gospodarki nakazowo-rozdzielczej na kapitał zagraniczny lub polonijny. Przewidywała możliwość prowadzenia w Polsce działalności gospodarczej w zakresie drobnej wytwórczości samodzielnie przez zagranicznych przedsiębiorców lub przy ich współpracy z przedsiębiorcami polskimi, przy czym podmioty zamierzające wykonywać w ten sposób samodzielną lub wspólną działalność miały obowiązek uzyskać na jej podjęcie stosowne zezwolenie administracyjne wydawane przez właściwy organ. W wyniku nowelizacji ustawy dokonanej jeszcze w latach 80-tych XX wieku przyjęto w tejże ustawie regułę, iż zezwolenia na tworzenie nowych przedsiębiorstw na podstawie tej ustawy mogą zostać wydane jedynie w sprawach z wniosków złożonych przed dniem 1 stycznia 1989 r. (art. 38 ust. 1 ustawy z 1982 r., w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 23 grudnia 1988 r. o działalności gospodarczej z udziałem podmiotów zagranicznych, Dz. U. Nr 41, poz. 325, ze zm.). W połączeniu z ograniczonym czasem trwania zezwoleń wydawanych na podstawie ustawy z 1982 r. stało się wówczas jasne, że rozwiązania zawarte w tej ustawie będą w istocie miały charakter jedynie czasowy oraz nietrwały.

Aktualnie, w roku 2017, przepisy ustawy z 1982 r. nie są co prawda jeszcze całkowicie bezprzedmiotowe, jako że wciąż istnieje grupa kilkudziesięciu podmiotów prowadzących co najmniej *de iure* działalność na jej podstawie. Niemniej jednak z uwagi na fakt, że w ciągu ostatnich dwudziestu kilku lat stan prawny w zakresie dotyczącym działalności gospodarczej w Polsce podmiotów (przedsiębiorców) zagranicznych, a także generalnie stan prawny dotyczący prowadzenia w Polsce działalności gospodarczej, zmienił się radykalnie, rozwiązania zawarte w ustawie z 1982 r. rażą obecnie swoich archaizmem i są całkowicie nieprzystające do współczesnych realiów ekonomiczno-prawnych, w tym wynikających z członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Przepisy ustawy z 1982 r. są nie tylko przestarzałe i nieadekwatne w warstwie merytorycznej, ale są również anachroniczne w warstwie pojęciowej, jako że posługują się one licznymi pojęciami, które we współczesnym polskim systemie prawnym mają zupełnie inne znaczenie niż to, które wynika z przepisów ustawy z 1982 r. (np. pojęcie „zagranicznego przedsiębiorcy”); wiele kluczowych pojęć używanych

w ustawie z 1982 r. jest przy tym dalece nieprecyzyjnych, co niejednokrotnie utrudnia wykładnię i ustalenie bezspornego sensu przepisów omawianej ustawy. Przy okazji analizy ww. ustawy, zwrócono uwagę na anachroniczność przepisów niektórych innych ustaw, odwołujących się wciąż w swej treści do sformułowania „Polska Rzeczpospolita Ludowa”.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

I. Zasadniczym celem ustawy Prawo przedsiębiorców jest pełniejsze urzeczywistnienie konstytucyjnej zasady wolności działalności gospodarczej oraz innych konstytucyjnych zasad relewantnych dla przedsiębiorców i wykonywanej przez nich działalności gospodarczej. Z kolei realizacja tych celów ma być środkiem do realizowania dalszych, bardziej dalekosiężnych celów, takich jak główny cel Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR) – tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym i terytorialnym oraz cele szczegółowe SOR: trwały wzrost gospodarczy oparty na dotychczasowych i nowych przewagach oraz skuteczne państwo oraz instytucje gospodarcze służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.

Proponowane rozwiązania opierają się na trzech filarach: 1) rozwiązaniach materialnoprawnych służących wzmocnieniu wolności i praw przedsiębiorców, w szczególności wolności działalności gospodarczej, i wyposażeniu przedsiębiorców w konkretne roszczenia i inne instrumenty prawne umożliwiające tym ostatnim zabezpieczenie ich słusznych potrzeb i oczekiwań chronionych zasadami konstytucyjnymi zasadami, zwłaszcza w relacjach z organami władzy publicznej; 2) ustanowieniu zasad opracowywania przez Radę Ministrów oraz przez inne organy rządowe (w tym przez poszczególnych ministrów) projektów ustaw określających warunki podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej, a także zasad monitorowania praktycznych skutków obowiązywania już uchwalonych tego rodzaju ustaw, w celu zapewnienia przyjaznych warunków prawnych dla podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej; 3) gwarancjach instytucjonalnych rzeczywistego stosowania zasad określonych w projekcie PP w praktyce relacji pomiędzy przedsiębiorcami a organami władzy publicznej.

Zawarte w projekcie PP rozwiązania będą zatem w pierwszym rzędzie służyć wzmocnieniu praw i gwarancji przedsiębiorców. W sposób wyraźny zostaną zaakcentowane oraz usystematyzowane ogólne zasady dotyczące podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej. Wyznaczą one standard działań organów publicznych w sprawach przedsiębiorców. Zamieszczenie tych zasad będzie stanowić wyraźny sygnał dla organów, że muszą je brać pod uwagę przy rozstrzyganiu wszystkich spraw przedsiębiorców. Zasady ogólne będą tym samym wpływały na sposób interpretacji i stosowania prawa – także zawartego w ustawach odrębnych. Będą jednocześnie źródłem realnych gwarancji dla przedsiębiorców, które powinny znaleźć odbicie w codziennej praktyce działania administracji publicznej.

Wybrane propozycje zawarte w projekcie:

- ustanowienie katalogu praw i obowiązków przedsiębiorców i organów, stanowiących wytyczne interpretacyjne dla organów stosujących prawo gospodarcze. Wyartykułowane zostaną podstawowe zasady prawne dotyczące relacji przedsiębiorca-administracja, np. zasada proporcjonalności, zobowiązująca organ do podejmowania jedynie takich działań, które są proporcjonalne do zamierzonego celu;
- zmiana relacji przedsiębiorca – administracja w kierunku bardziej przyjaznej i partnerskiej poprzez wprowadzenie m.in. zasady domniemania uczciwości przedsiębiorcy, zasady przyjaznej interpretacji przepisów, jak również zasady polubownego rozstrzygnięcia kwestii spornych (w tym podejmowanie przez organ czynności niezbędnych do przeprowadzenia mediacji);
- wprowadzenie instytucji działalności nierejestrowej, która zakłada, że w przypadkach działalności prowadzonej przez osobę fizyczną na mniejszą skalę, z której miesięcznie przychody nie przekraczają wysokości 50% minimalnego wynagrodzenia, nie powstaje obowiązek rejestracji działalności, a działalność taka nie jest uznawana za działalność gospodarczą i w konsekwencji nie będzie pociągała za sobą obowiązku uiszczania składek na ubezpieczenie społeczne;
- wprowadzenie tzw. „ulgi na start” (początkujący przedsiębiorcy zostaną zwolnieni z obowiązku uiszczania składek na ubezpieczenie społeczne przez pierwsze 6 miesięcy wykonywania działalności gospodarczej). Przedsiębiorca w okresie pierwszych 6 miesięcy będzie mógł skorzystać z „ulgi na start”, a następnie po tym okresie dodatkowo z istniejącej obecnie ulgi tzw. „mały ZUS” w okresie następnych 24 miesięcy;
- zniesienie numeru REGON dla przedsiębiorców – przedsiębiorca w kontaktach z urzędami będzie posługiwał się wyłącznie numerem NIP, który stanie się również numerem identyfikacyjnym w rejestrze REGON. Numer REGON dla przedsiębiorców będzie stopniowo wycofywany z obrotu. Proces ten zostanie rozłożony w czasie;
- umożliwienie dokonywania przez przedsiębiorcę oceny jakości obsługi przez urząd, w tym urzędników;
- likwidacja zgód i licencji jako odrębnych form reglamentacji działalności gospodarczej, a także wprowadzenie ramowej możliwości wydawania zezwoleń w trybie „milczącej zgody” (jeśli organ nie rozpatrzy wniosku w określonym terminie, zezwolenie uznaje się za wydane);

- uregulowanie podstawowych zasad tworzenia prawa, w tym wzmocnienie nacisku na ograniczanie obciążeń nakładanych na przedsiębiorców, ze szczególnym uwzględnieniem mikro-, małych i średnich przedsiębiorców;
- wydawanie przez organy administracji napisanych prostym językiem „objaśnień prawnych” wyjaśniających przepisy w zakresie działalności gospodarczej, dotyczące praktycznego stosowania tych przepisów;
- odformalizowanie komunikacji: urząd – przedsiębiorca. Za zgodą lub na wniosek przedsiębiorcy, sprawy urzędowe (lub poszczególne czynności, np. wezwania do uzupełnienia braków formalnych) będą mogły być załatwiane przez telefon, e-mail lub za pomocą innych środków komunikacji;
- uregulowanie kwestii udostępniania przez Punkt Informacji dla Przedsiębiorcy listy rodzajów działalności gospodarczej wymagających uzyskania koncesji, zezwolenia albo wpisu do rejestru działalności regulowanej, wraz ze wskazaniem odpowiednich aktów prawnych;
- uelastycznienie instytucji zawieszenia (możliwość bezterminowego zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej lub zawieszenia na dowolny okres wskazany przez przedsiębiorcę), zmiana przepisów kontroli (likwidacja obowiązku prowadzenia ksiąg kontroli);
- wyłączenie z ustawy regulacji technicznych i organizacyjnych, dotyczących zasad funkcjonowania CEIDG, szczegółowych zasad dotyczących zawieszenia i wznowienia wykonywania działalności gospodarczej oraz zasad funkcjonowania Punktu Informacji dla Przedsiębiorcy;
- utworzenie Komisji Wspólnej Rządu i Przedsiębiorców, stanowiącej forum wypracowywania wspólnego stanowiska Rządu i przedsiębiorców oraz utworzenie Rzecznika Przedsiębiorców, organu interweniującego i stojącego na straży przedsiębiorców, posiadającego kompetencje np. do występowania do urzędów o wydawanie „objaśnień prawnych”;

Efektom projektowanych rozwiązań będzie poprawa warunków funkcjonowania przedsiębiorstw oraz zmniejszenie ryzyka pomijania podstawowych zasad prawa gospodarczego przy podejmowaniu przez administrację konkretnych rozstrzygnięć w indywidualnych sprawach przedsiębiorców.

Oczekiwany efektom powinna też być zmiana nastawienia organów do przedsiębiorców i wzmocnienie służebnej roli administracji wobec nich, w tym poprzez uwzględnianie w większym stopniu uzasadnionych interesów podmiotów gospodarczych.

Realizacja celu wymaga przyjęcia nowej ustawy zajmującej centralne miejsce w systemie prawa gospodarczego. W związku z tym, że materia ustaw dotyczy praw i obowiązków przedsiębiorców, jak również zadań organów władzy publicznej, zamierzony efekt nie może zostać osiągnięty wyłącznie rozwiązaniami pozalegisłacyjnymi.

II. Uwzględniając potrzebę przyjęcia przepisów przejściowych wynikających z zastąpienia obecnie obowiązującej ustawy o swobodzie działalności gospodarczej nowym aktem prawnym, przepisami ustawy Prawo przedsiębiorców, a także mając na uwadze konieczność wprowadzenia licznych zmian w szeregu ustaw odrębnych, będących konsekwencją uchwalenia ustawy PP oraz innych ustaw z pakietu „Konstytucji Biznesu”, zasadne jest uregulowanie ww. materii w ustawie – Przepisy wprowadzające ustawę Prawo przedsiębiorców oraz niektóre inne ustawy z pakietu „Konstytucji Biznesu”.

W związku z dużą ilością ww. regulacji zasadne jest zamieszczenie ich w odrębnej ustawie, tak aby zachować większą czytelność (przejrzystość) regulacji prawnej oraz by nie rozbudowywać nadmiernie ustawy PP o przepisy, które będą miały znaczenie jedynie czasowe lub wręcz jednorazowe. Przewiduje się zmiany w ponad 170 ustawach będące oczywistą konsekwencją przyjęcia części ustaw z pakietu „Konstytucji Biznesu” wraz z ustawą PP poprzez modyfikację i wprowadzenie przepisów m.in. w zakresie: form reorganizacji działalności gospodarczej (których konieczność zmiany wynika z rezygnacji w projekcie PP z części przepisów wspólnych dot. tychże form reorganizacji działalności gospodarczej uregulowanych dotąd w u.s.d.g. i wynikającej stąd potrzeby przeniesienia tych przepisów do ustaw szczegółowych), odesłań do definicji, odesłań do zasad przeprowadzania kontroli, uprawnień Rzecznika Przedsiębiorców, zmian związanych z zastąpieniem obowiązku posługiwania się przez przedsiębiorcę numerem REGON albo równoległe numerem REGON i NIP na rzecz wyłączenia numeru NIP, a także innych odesłań do rozwiązań szczegółowych.

Jednocześnie, proponuje się zmianę Kodeksu cywilnego poprzez wyraźne upoważnienie przedsiębiorców – osób fizycznych do udzielania prokury, po uzyskaniu wpisu w CEIDG, zmiany w ustawie o Krajowym Rejestrze Sądowym w zakresie zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej, zmiany w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych oraz w ustawie o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych w związku z „ulgą na start”, a także zmiany w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz w ustawie o podatku od towarów i usług w związku z wprowadzeniem tzw. działalności nierejestrowej.

Ponadto, z zarysowanych wyżej powodów w pełni zasadne wydaje się całkowite uchycenie ustawy z dnia 6 lipca 1982 r.

o zasadach prowadzenia na terytorium Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej działalności gospodarczej w zakresie drobnej wytwórczości przez zagraniczne osoby prawne i fizyczne, połączone z daniem podmiotom działającym obecnie na jej podstawie prawnej możliwości przekształcenia się (transformacji) w podmioty prowadzące działalność w formach prawnych przewidzianych w obecnym polskim ustawodawstwie, które będą następnie prowadziły swoją działalność w oparciu o ogólnie obowiązujące w Polsce (a także w całej Unii Europejskiej) rozwiązania prawne adresowane do przedsiębiorców. Ustawa ta obecnie odnosi się do bardzo wąskiego kręgu podmiotów i reguluje ich działalność w sposób niespójny z regulacjami ogólnymi, wprowadzając do porządku prawnego nieład utrudniający identyfikację norm prawnych dotyczących wykonywania działalności gospodarczej przez osoby zagraniczne. Jednocześnie, w ramach porządkowania obowiązującego prawa, zakłada się nowelizację ustaw wciąż odwołujących się w swej treści do Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, w celu zastąpienia tego sformułowania współczesną nazwą Państwa Polskiego.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Informacje na temat regulacji systemowych dotyczących wykonywania działalności gospodarczej w wybranych krajach:

Czechy - ustawa nr 455/1991 o działalności gospodarczej reguluje warunki wykonywania działalności, zawiera przepisy dot. form wykonywania działalności, form reglamentacji i rejestracji.

Dania - nie ma jednej ramowej ustawy regulującej wykonywanie działalności gospodarczej. Obowiązuje ustawa o rejestrze firm CVR, w którym zarejestrowane są wszystkie duńskie firmy, bez względu na formę właścicielską czy prawno-organizacyjną.

Francja – brak jednej regulacji określającej prawa przedsiębiorców. Zasady podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej zostały określone w art. 7 ustawy z dnia 2 i 17 marca 1791 roku (tzw. „Prawo Allarda”), natomiast ograniczenia wolności działalności gospodarczej i swobody konkurencji zostały uregulowane w ustawach szczegółowych. W 2014 r. przyjęto dokument zawierający pakiet uproszczeń dla przedsiębiorców, np. zasada milczącej zgody, zasada „powiedz nam jeden raz,” ustanowienie mediatora administracja - obywatele na poziomie lokalnym, wprowadzenie testu MŚP w legislacji, projekt decyzji administracyjnej.

Hiszpania - ustawa o przedsiębiorczości i internacjonalizacji z 2013 r. zawiera szereg propozycji, mających na celu rozpowszechnienie kultury przedsiębiorczości oraz ułatwienie rozpoczynania działalności gospodarczej (nauczanie przedsiębiorczości, rejestracja, nowe formy wykonywania działalności, uproszczenia procedur administracyjnych, kwestie podatkowe i ubezpieczeń społecznych).

Holandia – brak jednej regulacji na wzór polskiej u.s.d.g. Analogiczne przepisy, w tym regulujące prawa przedsiębiorców, zawarte są w kodeksie cywilnym, ustawie dot. ogólnego prawa administracyjnego, ustawie o rejestrze handlowym i innych.

Węgry - ustawa o prywatnej przedsiębiorczości (Evt., V 1990) reguluje swobodę działalności gospodarczej.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Podmioty gospodarcze	Przedsiębiorcy wśród 4,2 mln zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej (w tym ponad 2 mln aktywnych przedsiębiorców)	GUS – na podstawie danych z REGON za 2015 r.	Bezpośrednie - poprawa warunków dla podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej, zwiększenie pewności prawnej i świadomości prawa wśród przedsiębiorców, wzmocnienie mechanizmów ochrony praw i słuszych interesów oraz pogłębienie zaufania do Państwa.
Przedsiębiorcy spełniający kryteria „ulgi na start”	200 tys. przedsiębiorców rocznie	Szacunki MR na podstawie danych ZUS dot. korzystających z ulgi tzw. „mały ZUS”	Możliwość skorzystania z „ulgi na start” (zwolnienie ze składek na ubezpieczenia społeczne przez pierwsze 6 miesięcy wykonywania działalności gospodarczej)
Osoby fizyczne wykonujące działalność spełniającą przesłanki	Nie jest możliwe oszacowanie konkretnej liczby osób, gdyż		Możliwość skorzystania z instrumentu „działalności nierejestrowej” (działalność na

„działalności nierejestrowej”	rozwiązanie dotyczy m.in. osób obecnie niefigurujących w żadnym rejestrze		najmniejszą skalę, która nie będzie uznawana za działalność gospodarczą i w konsekwencji nie będzie pociągała za sobą obowiązku wpisu do CEIDG oraz zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych z tytułu tej działalności)
Obywatele			Większe zaufanie do organów administracji oraz pogłębienie zaufania do Państwa. Zapewnienie w ustawie PP stosowania wobec klientów działań zgodnych z prawem i dobrymi obyczajami (zasada uczciwej konkurencji i poszanowania dobrych obyczajów oraz słuszych interesów konsumentów)
Organy administracji	ok. 27 tys.	GUS tablice REGON 2015 r. - podmioty gospodarki narodowej – administracja publiczna	Bezpośrednie – konieczność stosowania norm ustawy, uwzględnienie szczególnej roli Prawa przedsiębiorców w systemie prawa gospodarczego, w tym przy tworzeniu przepisów szczegółowych. Wydawanie objaśnień prawnych. Umożliwienie przedsiębiorcom oceny jakości ich obsługi przez urzędy kierowane przez te organy. Realizacja współpracy z Rzecznikiem Przedsiębiorców. Zobowiązanie do przekształcenia zgód oraz licencji na wykonywanie reglamentowanej działalności gospodarczej w zezwolenia.
Organizacje przedsiębiorców	ok. 6 tys.	Szacunki na podstawie danych GUS	Bezpośrednie - możliwość angażowania się w realizację niektórych zadań publicznych. Ułatwienie reprezentowania przedsiębiorców w postępowaniach administracyjnych i sądowych. Możliwość uczestnictwa w pracach Komisji Wspólnej Rządu i Przedsiębiorców.
Pracownicy administracji odpowiedzialni za opracowywanie aktów prawnych			Uwzględnianie zasad dotyczących ograniczania obciążeń, w szczególności w odniesieniu do mikro, małych i średnich przedsiębiorstw. Test zgodności z Prawem

pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Wydatki ogółem	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Saldo ogółem	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Źródła finansowania	<p>Analiza wskazuje, że proponowana „ulga na start” nie będzie wymagała zwiększenia dotacji dla ZUS w tym zakresie (brak płatności składek przez przedsiębiorcę przez okres ulgi powoduje brak prawa do świadczeń za ten okres w przyszłości). Ulga na start będzie dla przedsiębiorcy dobrowolna.</p> <p>Proponowana instytucja „działalności nierejestrowej” również nie będzie generować skutków dla sektora finansów publicznych, gdyż przychody osiągane z działalności nierejestrowej są przychodami z tzw. innych źródeł, a w konsekwencji będą podlegać opodatkowaniu.</p> <p>Ewentualne wydatki (np. dotyczące propozycji umożliwienia dokonywania przez przedsiębiorców oceny jakości obsługi świadczonej im przez urzędy lub dotyczące zasady współdziałania organów) będą pokrywane w ramach corocznie ustalanych budżetów i nie będą stanowiły podstawy do ubiegania się o dodatkowe środki z budżetu państwa na ten cel.</p> <p>Pozostałe propozycje zawarte w projekcie ustawy również nie powinny generować skutków dla sektora finansów publicznych. Odnośnie do zasady udzielania informacji, jej realizacja następowałaby w ramach środków będących w dyspozycji danego organu. Realizacja tej zasady będzie następować w różnych formach, a ich wybór będzie zależał od danego organu i specyfiki jego działalności. Realizacją tej zasady mogłoby być np. udostępnianie objaśnień prawnych. Jednocześnie, należy mieć na uwadze, że organy administracji już dzisiaj są zobowiązane lub z własnej inicjatywy udzielają informacji na stronach internetowych, wydają publikacje informacyjne, tworzą punkty informacyjne itp. – takie czynności są bowiem korzystne dla samych organów, gdyż odciążają pracowników np. od udzielania informacji indywidualnie, występowania do wnioskodawców o korekty składanych wniosków itp.</p> <p>Wstępna analiza wskazuje, że nie będzie potrzeby wydatkowania środków na dostosowanie systemów informatycznych ZUS do zmian wynikających z wprowadzenia „ulgi na start”, gdyż ulga ta jest dobrowolna i nie zmienia parametrów w dzisiaj istniejących rozwiązaniach w systemie.</p>											
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń:</p> <p>Należy mieć na uwadze, że rozwiązania zawarte w projekcie (szczególnie „ulga na start” oraz „działalność nierejestrowa”) mogą pozytywnie wpłynąć na sektor finansów publicznych. Zmniejszenie obciążeń publicznoprawnych w początkowym etapie działalności gospodarczej zwiększa szanse na przeżywalność bądź rozwój tej działalności w przyszłości, co powinno przełożyć się np. na wzrost wpływów podatkowych z działalności prowadzonej już na większą skalę, w kolejnych etapach jej rozwoju. Pozytywne skutki dla budżetu państwa mogłyby wynikać też ze spodziewanego wzrostu aktywności zawodowej, a w konsekwencji wzrostu wpływów podatkowych i niższych kosztów związanych z zapewnieniem świadczeń osobom bezrobotnym. Szczegółowe skutki w tym zakresie są jednak trudne do oszacowania na tym etapie prac.</p> <p>Pozytywne skutki mogą też dotyczyć wpływów ze składek na ubezpieczenia społeczne, które mogą zostać wygenerowane dzięki ogólnemu wzrostowi liczby rejestracji działalności gospodarczej (wpływy ze składek po upływie okresu ulgi od osób, które w przypadku braku ulgi nie byłyby aktywne zawodowo i które albo w ogóle nie płaciłyby składek albo miałyby je opłacane przed budżet państwa, tak jak w przypadku osób bezrobotnych pobierających zasiłek).</p>											

	<p>Powinna też zmniejszyć się liczba podmiotów funkcjonujących w szarej strefie, co również powinno wpłynąć pozytywnie na sektor finansów publicznych.</p> <p>Ulga na start nie będzie wymagała zwiększenia dotacji dla ZUS w tym zakresie, ale jednocześnie – w przypadku decyzji przedsiębiorcy o wyborze tej ulgi - umożliwi ponoszenie mniejszych ciężarów na początku działalności. Do obliczeń skali „oszczędności” przedsiębiorców z tego tytułu przyjęto następujące założenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uprawnionych do korzystania z rozwiązania będzie 200 tys. przedsiębiorców rocznie (szacunki na podstawie danych ZUS dot. liczby przedsiębiorców rozpoczynających rocznie działalność gospodarczą i spełniających warunki dla obecnej ulgi tzw. „mały ZUS”), – 100% uprawnionych przedsiębiorców wykorzysta ulgę w pełnym wymiarze 6-ciu miesięcy, – 60% uprawnionych przedsiębiorców będzie nadal prowadziło działalność po zakończeniu okresu „ulgi na start” i ulgi „mały ZUS” w wymiarze co najmniej 6-ciu miesięcy. <p>Uwzględniono naturalny wskaźnik przeżywalności (mimo ulg część przedsiębiorców nie będzie kontynuować działalności z różnych przyczyn),</p> <p>(I rok) 6-mcy x 162,73 zł x 200 000 = 195 mln zł (III rok) 6-mcy x (713,35 zł – 162,73 zł) x 200 000 x 60% = 396 mln zł</p> <p>Uchylenie ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o zasadach prowadzenia na terytorium PRL działalności gospodarczej w zakresie drobnej wytwórczości przez zagraniczne osoby prawne i fizyczne nie wywoła skutków dla sektora finansów publicznych.</p>
--	---

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa	-	-	-	-	-	-	-
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	-	195	195	591	591	591	5118
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	-	-	-	-	-	-	-
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Skrócenie czasu na załatwienie sprawy w urzędzie dzięki stosowaniu przez organy wskazanych wprost zasad ogólnych. Ponadto możliwe skrócenie czasu wydawania zezwoleń („milcząca zgoda”).						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Mniejsze formalności związane z działalnością prowadzoną na najmniejszą skalę (działalność nierejestrowa). Skrócenie czasu na załatwienie sprawy w urzędzie dzięki stosowaniu przez organy wskazanych wprost zasad ogólnych. Ponadto możliwe skrócenie czasu wydawania zezwoleń („milcząca zgoda”).						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
Niemierzalne	mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa, duże przedsiębiorstwa - <i>zwiększenie pewności prawnej przedsiębiorcy i świadomości prawa</i>	Pełniejsze urzeczywistnienie konstytucyjnej zasady wolności działalności gospodarczej oraz innych konstytucyjnych zasad relewantnych dla przedsiębiorców i wykonywanej przez nich działalności gospodarczej. Stworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym i terytorialnym, trwały wzrost gospodarczy oparty na dotychczasowych i nowych przewagach, skuteczne państwo oraz instytucje gospodarcze służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarstwu.						

		<p>Wyraźnie wskazany katalog praw przedsiębiorców i zasad dot. relacji przedsiębiorca-administracja zmniejszy niepewność prawną oraz ryzyko gospodarcze związane z wykonywaniem działalności gospodarczej. Pozytywnym efektem, wynikającym z proponowanych uproszczeń w działalności gospodarczej, powinno być zwiększenie przeżywalności przedsiębiorstw.</p> <p>Pozytywnym skutkiem powinno być też zwiększenie zaufania do państwa i stanowionego prawa oraz ograniczenie ryzyka pomijania podstawowych zasad prawa gospodarczego w interpretacji przepisów szczegółowych.</p> <p>Objaśnienia prawne wydawane przez organy administracji będą chroniły przedsiębiorcę przed negatywnymi konsekwencjami błędnego rozumienia i zastosowania przepisów.</p> <p>Uregulowanie podstawowych zasad tworzenia prawa będzie z kolei sprzyjać tworzeniu prawa przyjaznego przedsiębiorcom. Efektem powinno być prawo w większym stopniu uwzględniające potrzeby przedsiębiorców i gospodarki, w szczególności w mniejszym stopniu ograniczające wolności konstytucyjne.</p> <p>Utworzenie Komisji Wspólnej Rządu i Przedsiębiorców oraz Rzecznika Przedsiębiorców będzie sprzyjać stosowaniu zasad określonych w projekcie PP w praktyce oraz uwzględnianiu ochrony praw i słuszych interesów przedsiębiorców.</p>
	<p>Gospodarka - <i>poprawa konkurencyjności gospodarki</i></p>	<p>Poprawa warunków do podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej.</p> <p>Pozytywna zmiana w relacjach administracja-przedsiębiorca, ograniczenie obowiązków administracyjnych oraz wzmocnienie zasady zaufania państwa do obywatela powinny sprzyjać pobudzeniu i rozwojowi przedsiębiorczości.</p> <p>Zintensyfikowanie dialogu między Rządem a przedsiębiorcami przełoży się na prawo lepiej dopasowane do uwarunkowań rynkowych i oczekiwań strony społecznej. Lepsze otoczenie prawne sprzyjać będzie wzrostowi konkurencyjności gospodarki i zachęcać do podejmowania w Polsce działalności gospodarczej.</p> <p>Dzięki sprawniejszemu załatwianiu spraw przez organy administracji, przedsiębiorcy będą mogli w większym stopniu skupić się na działaniach bezpośrednio związanych z działalnością, co korzystnie wpłynie na ich inwestycje.</p>
	<p>Obywatele</p>	<p>Większe zaufanie do organów administracji oraz pogłębienie zaufania do Państwa.</p> <p>Zwiększenie ogólnego stanu dobrobytu społecznego: wzrost dochodów obywateli przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym i terytorialnym.</p>
<p>Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń</p>	<p>Przedstawione w tabeli szacunki dot. korzyści przedsiębiorców wynikają z oszczędności z tytułu czasowego zwolnienia z obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne dzięki „uldze na start”.</p> <p>Do obliczeń przyjęto następujące założenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uprawnionych do korzystania z rozwiązania będzie 200 tys. przedsiębiorców rocznie (szacunki na podstawie danych ZUS dot. liczby przedsiębiorców rozpoczynających rocznie działalność gospodarczą i spełniających warunki dla obecnej ulgi tzw. „mały ZUS”), – 100% uprawnionych przedsiębiorców wykorzysta ulgę w pełnym wymiarze 6-ciu miesięcy, – 60% uprawnionych przedsiębiorców będzie nadal prowadziło działalność po zakończeniu okresu „ulgi na start” i ulgi „mały ZUS” w wymiarze co najmniej 6-ciu miesięcy. Uwzględniono naturalny wskaźnik przeżywalności (mimo ulg część przedsiębiorców nie będzie kontynuować działalności z różnych przyczyn), <p>(I rok) 6-mcy x 162,73 zł x 200 000 = 195 mln zł (III rok) 6-mcy x (713,35 zł – 162,73 zł) x 200 000 x 60% = 396 mln zł</p>	

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

☐ nie dotyczy	
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy
☒ zmniejszenie liczby dokumentów ☒ zmniejszenie liczby procedur ☒ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☒ inne: uproszczenie procedur	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy

Komentarz:

Proponowane rozwiązania przewidują zmniejszenie obciążeń publicznoprawnych przy wykonywaniu działalności na niewielką skalę (działalność nierejestrowa), w tym brak obowiązków związanych z rejestracją działalności.

Projekt przewiduje też odformalizowanie komunikacji urząd – przedsiębiorca, zniesienie obowiązku posługiwania się przez przedsiębiorców numerem REGON, możliwość wydawania zezwoleń w trybie „milczącej zgody”, likwidację obowiązku prowadzenia ksiąg kontroli.

Projekt zakłada racjonalizowanie praktyki administracyjnej, i wzmocnienie służebnej roli administracji. Uwzględnianie wytycznych interpretacyjnych dla całego prawa gospodarczego, w tym stosowanie zasady proporcjonalności, powinno wpłynąć na skrócenie czasu na załatwienie sprawy.

Podmioty działające w oparciu o ustawę (...) o PRL będą musiały dokonać przekształcenia formy, pod którą prowadzą działalność, bądź też będą podlegały obowiązkowi likwidacji albo zakończenia działalności. Obowiązki w tym zakresie dotyczą niewielkiej liczby przedsiębiorców – 26 podmiotów.

9. Wpływ na rynek pracy

Ustawa – Prawo przedsiębiorców wpłynie pozytywnie na rynek pracy – bardziej przyjazne warunki dla podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej i pobudzenie gospodarki skutkować będą wzrostem zatrudnienia.

Również rozwiązania takie jak „ulga na start” bądź „działalność nierejestrowa” zachęcą do podejmowania aktywności zawodowej, przez zmniejszenie ryzyka rozpoczynania działalności gospodarczej, co powinno mieć bezpośredni pozytywny wpływ na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne:	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
--	--	---

Omówienie wpływu

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Planuje się wejście w życie ustawy z dniem 1 września 2017 r.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Ocena ex post nastąpi po 3 latach funkcjonowania przepisów poprzez dokonanie:

- oceny wykorzystania „ulgi na start” oraz rozwiązań dotyczących działalności nierejestrowej (np. na podstawie liczby podmiotów, które skorzystały z „ulgi na start”),
- oszacowania liczby orzeczeń sądów administracyjnych, w których powołano nowe zasady ogólne prawa gospodarczego,
- oceny stosowania testu zgodności z Prawem przedsiębiorców, który powinna przechodzić każda nowotworzona ustawa gospodarcza (np. na podstawie liczby ustaw do których zastosowano test),
- oceny wykorzystania instrumentu oceny jakości obsługi w urzędach oraz pracy urzędników i wpływ na zmianę jakości obsługi (np. w oparciu o mierniki wynikające z ankiet/badań),
- oceny stosowania ograniczenia obciążeń w stosunku do małych i średnich przedsiębiorstw przy tworzeniu prawa.

Dla celów ewaluacji planowane jest przeprowadzenie badania ankietowego przed wejściem w życie ustawy oraz po 3 latach jej obowiązywania wśród przedsiębiorców.

Dodatkowo, w zakresie uchylenia *ustawy (...) PRL* po 3 latach od momentu wejścia w życie niniejszej ustawy zbadana zostanie liczba podmiotów prowadzących dotychczasową działalność na podstawie uchylanej ustawy, które we wskazanym w ustawie uchylającej okresie przekształciły formę swojej działalności bądź zaprzestały jej prowadzenia albo też uległy likwidacji.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

W załączniku - lista podmiotów, którym przekazano projekt w ramach konsultacji publicznych.

Załącznik. Lista podmiotów, którym przekazano projekt w ramach konsultacji publicznych.

- 1) ABSL – Związek Liderów Sektora Usług Biznesu,
- 2) Agencja Rozwoju Przemysłu S.A.,
- 3) Business Centre Club,
- 4) Europejskie Centrum Konsumentckie,
- 5) Federacja – Porozumienie Polskiego Rynku Nieruchomości,
- 6) Federacja Przedsiębiorców Polskich,
- 7) Forum Związków Zawodowych,
- 8) Fundacja im. Stefana Batorego,
- 9) Fundacja Małych i Średnich Przedsiębiorstw,
- 10) Fundacja Republikańska,
- 11) Geodezyjna Izba Gospodarcza,
- 12) Górnicza Izba Przemysłowo- Handlowa,
- 13) Hutnicza Izba Przemysłowo – Handlowa,
- 14) Instytut Badań nad Demokracją i Przedsiębiorstwem Prywatnym,
- 15) Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową,
- 16) Izba Domów Maklerskich,
- 17) Izba Gospodarcza "Wodociągi Polskie",
- 18) Izba Gospodarcza „Apteka Polska,
- 19) Izba Gospodarcza Ciepłownictwo Polskie,
- 20) Izba Gospodarcza Gazownictwa,
- 21) Izba Przemysłowo - Handlowa Inwestorów Zagranicznych w Polsce,
- 22) Konfederacja Lewiatan,
- 23) Konferencja Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce,
- 24) Kongres Budownictwa,
- 25) Krajowa Federacja Konsumentów,
- 26) Krajowa Izba Biegłych Rewidentów,
- 27) Krajowa Izba Biopaliw,
- 28) Krajowa Izba Doradców Podatkowych,
- 29) Krajowa Izba Doradców Restrukturyzacyjnych,
- 30) Krajowa Izba Gospodarcza Elektroniki i Telekomunikacji,
- 31) Krajowa Izba Gospodarcza,
- 32) Krajowa Izba Gospodarki Morskiej,
- 33) Krajowa Izba Gospodarki Odpadami,
- 34) Krajowa Izba Rozliczeniowa,
- 35) Krajowa Rada Izb Rolniczych,
- 36) Krajowa Rada Komornicza,
- 71) Polska Organizacja Handlu i Dystrybucji,
- 72) Polska Organizacja Przemysłu i Handlu Naftowego,
- 73) Polska Rada Biznesu,
- 74) Polska Izba Gospodarcza Eksporterów, Importerów i Kooperacji,
- 75) Polska Izba Gospodarcza Transportu Samochodowego i Spedycji,
- 76) Polska Izba Gospodarki Odpadami,
- 77) Polska Izba Handlu,
- 78) Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji,
- 79) Polska Izba Inżynierów Budownictwa,
- 80) Polska Izba Komunikacji Elektronicznej,
- 81) Polska Izba Ochrony Osób i Mienia,
- 82) Polska Izba Ochrony,
- 83) Polska Izba Paliw Płynnych,
- 84) Polska Izba Pośredników Ubezpieczeniowych i Finansowych,
- 85) Polska Izba Przemysłowo-Handlowa Budownictwa,
- 86) Polska Izba Przemysłu Chemicznego,
- 87) Polska Izba Przemysłu Farmaceutycznego i Wyrobów Medycznych Polfarmed,
- 88) Polska Izba Rzeczoznawstwa Majątkowego,
- 89) Polska Izba Ubezpieczeń,
- 90) Polskie Towarzystwo Gospodarcze,
- 91) Sąd Najwyższy,
- 92) Stowarzyszenie Agencji Zatrudnienia,
- 93) Stowarzyszenie Archiwistów Polskich,
- 94) Stowarzyszenie Eksporterów Polskich,
- 95) Stowarzyszenie Emitentów Giełdowych,
- 96) Stowarzyszenie Geodetów Polskich,
- 97) Stowarzyszenie Inspektorów Pracy RP,
- 98) Stowarzyszenie Konsumentów Polskich,
- 99) Stowarzyszenie Księgowych w Polsce,
- 100) Stowarzyszenie Polska Federacja Producentów Żywności,
- 101) Stowarzyszenie Polskich Brokerów Polska Izba Brokerów,
- 102) Stowarzyszenie Polskich Energetyków,
- 103) Stowarzyszenie Producentów Kosmetyków i Środków Czystości,
- 104) Stowarzyszenie Producentów Wyrobów

- 37) Krajowa Rada Notarialna,
- 38) Krajowa Izba Radców Prawnych,
- 39) Krajowa Rada Sądownictwa,
- 40) Krajowa Rada Spółdzielcza,
- 41) Krajowe Stowarzyszenie Przemysłu Tytoniowego,
- 42) Krajowy Związek Banków Spółdzielczych,
- 43) Krajowy Związek Rolników Kółek i Organizacji Rolniczych,
- 44) Naczelna Organizacja Techniczna
- 45) Naczelna Rada Adwokacka,
- 46) Naczelna Rada Zrzeszeń Handlu i Usług,
- 47) Naczelny Sąd Administracyjny,
- 48) NSZZ Solidarność,
- 49) Ogólnopolska Federacja Przedsiębiorców i Pracodawców Przedsiębiorcy.pl
- 50) Ogólnopolski Związek Pracodawców Niepublicznych Operatorów Poczтовых,
- 51) Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych,
- 52) Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kupców Drobnej Wytwórczości,
- 53) Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych,
- 54) Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości,
- 55) Polska Federacja Producentów Żywności, Związek Pracodawców,
- 56) Polska Federacja Rynku Nieruchomości,
- 57) Polska Federacja Stowarzyszeń Rzeczoznawców Majątkowych,
- 58) Polska Izba Cła, Logistyki i Spedycji,
- 59) Polska Izba Spedycji i Logistyki,
- 60) Polska Organizacja Branży Parkingowej,
- 61) Polski Fundusz Rozwoju S.A.,
- 62) Polski Związek Pracodawców Budownictwa,
- 63) Polski Związek Pracodawców Prywatnych Branży Kosmetycznej,
- 64) Polski Związek Przemysłu Oponiarskiego,
- 65) Polski Związek Windykacji,
- 66) Polskie Towarzystwo Elektrociepłowni Zawodowych,
- 67) Polskie Towarzystwo Przemysłu i Rozdziału Energii Elektrycznej,
- 68) Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej,
- 69) Polska Izba Zielarsko - Medyczna i Drogeryjna,
- 70) Polska Organizacja Gazu Płynnego, Czekoladowych i Cukierniczych,
- 105) Towarzystwo Gospodarcze Polskie Elektrownie,
- 106) Towarzystwo Obrotu Energią,
- 107) Zrzeszenie Prawników Polskich,
- 108) Zrzeszenie Związków Zawodowych Energetyków,
- 109) Związek Armatorów Polskich,
- 110) Związek Banków Polskich,
- 111) Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej,
- 112) Związek Maklerów i Doradców,
- 113) Związek Miast Polskich,
- 114) Związek Pracodawców AGD,
- 115) Związek Pracodawców Izby Recyklingu i Odzysku,
- 116) Związek Pracodawców Mediów Publicznych,
- 117) Związek Pracodawców Polskiego Przemysłu Spirytusowego,
- 118) Związek Pracodawców Przemysłu i Urzędzeń Pomiarowych,
- 119) Związek Przedsiębiorców i Pracodawców,
- 120) Związek Polskiego Leasingu,
- 121) Związek Rzemiosła Polskiego,
- 122) Związek Województw Rzeczypospolitej Polskiej.